

سؤالات امتحان هماهنگ درس: فارسی ۱	پایه: دهم دوره دوم متوسطه	رشته: همه رشته‌ها	تعداد صفحات: ۳ صفحه
نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲ / ۰۶ / ۰۱	ساعت آغاز: ۹:۰۰ صبح	مدت امتحان: ۸۵ دقیقه
دانش‌آموزان روزانه داخل و خارج کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	بارم
------	--------	------

قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله لثیمی، کریمی کرد. ب) آن شخص مسلم نداشت و آغاز عربده و سفاهت نهاد.	۰/۵
۲	معادل معنایی واژه «صاحب‌دل» را در بیت زیر مشخص کنید. «ز سرّ غیب، کسی آگاه نیست قصّه مخوان کدام محرم دل ره در این حرم دارد؟»	۰/۲۵
۳	معنی کدام واژه در مقابل آن درست نیامده است؟ الف) خذلان: مذلت (ب) سپردن: طی کردن پ) تمایز: امتیاز داشتن (ت) قهر: خشم	۰/۲۵
۴	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) صد هزاران این چنین (اشباح / اشباه) بین ب) (خواست / خاست) کزان ورطه قدم در کشد پ) کمان را بمالید رستم به چنگ فرقشان هفتادساله راه بین خویشتن از حادثه برتر کشد به (شصت / شست) اندر آورد تیر خدنگ	۰/۷۵
۵	در هریک از موارد زیر، یک نادرستی املايي وجود دارد؛ آن را بیابید و شکل درست آن را بنویسید. الف) و فلق، محرابی که تو در آن نماز صبح شهادت گذارده‌ای. ب) و آنکه غفلت بر حال وی قالب و عجز در افعال وی ظاهر بود، حیران و سرگردان و مدهوش چپ و راست می‌رفت. پ) پس به ضجر و مصادره از وی بازستانی و در خزانه نهی، درویش و رعیت را چه سود دارد؟	۰/۷۵
۶	در کدام گزینه، املاي همه واژه‌ها به درستی آمده است؟ الف) غبطه، حضيض، صخره پ) مقربان، وقاهت، مسخرگی ب) آخره، مخمصه، تقریض ت) غایبی، تزار، فیاض	۰/۵
۷	واژه حذف شده در مصراع نخست بیت زیر را بنویسید و نوع حذف (قرینه لفظی / قرینه معنایی) را مشخص کنید. «دو لشکر نظاره بر این جنگ ما بر این گرز و شمشیر و آهنگ ما»	۰/۵
۸	نقش دستوری ضمیرهای متصل را در بیت‌های زیر بنویسید. الف) ای صبح‌دم، بین که کجا می‌فرستم ب) گر در طلبت رنجی، ما را برسد شاید نزدیک آفتاب وفا می‌فرستم چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان‌ها	۰/۵
۹	در بیت زیر یک واژه «دوتلفظی» بیابید. «زهد پیدا کفر پنهان بود چندین روزگار پرده از سر برگرفتیم آن همه تزویر را»	۰/۲۵
۱۰	در هریک از بیت‌های زیر نوع «را» را بنویسید. الف) هم‌اکنون تو را ای نبرده‌سوار ب) چه زخم چه نای هردم، ز نوای شوق او دم پیاده بیاموزمت کارزار که لسان غیب خوش‌تر، بنوازد این نوا را	۰/۵
۱۱	نقش واژه‌های مشخص شده در بیت «خرد را گر نبخشد روشنایی / بماند تا ابد در تیره‌رایی» در کدام گزینه آمده است؟ الف) مفعول، مسند، متمم ب) متمم، مفعول، متمم پ) مفعول، قید، مضاف‌الیه ت) مفعول، مضاف‌الیه، قید	۰/۵

ادامه سؤالات در صفحه دوم

سؤالات امتحان هماهنگ درس: فارسی ۱	پایه: دهم دوره دوم متوسطه	رشته: همه رشته‌ها	تعداد صفحات: ۳ صفحه
نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲ / ۰۶ / ۰۱	ساعت آغاز: ۹:۰۰ صبح	مدت امتحان: ۸۵ دقیقه
دانش‌آموزان روزانه داخل و خارج کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	بارم
------	--------	------

۱۲	معنی فعل «شد» در کدام گزینه متفاوت است؟ الف) به گرز گران دست بُرد اشکبوس ب) ابر ز من حامل سرمایه شد پ) ریش برمی کند و می گفت: «ای دریغ» زمین آهنین شد، سپهر آبنوس باغ ز من صاحب پیرایه شد کافتاب نعمتم شد زیر میغ»	۰/۲۵
۱۳	هریک از بیت‌های زیر به کدام شیوه بیان (بلاغی / عادی) آمده است؟ الف) جمله عالم زین سبب گمراه شد ب) تا نگردي آشنا زین پرده رمزی نشنوی کم کسی ز ابدال حق آگاه شد گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش	۰/۵
۱۴	در عبارت زیر، جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید. «چون به بصره رسیدیم از برهنگی و عاجزی به دیوانگان مانده بودیم.»	۰/۲۵
۱۵	در عبارت «شبی در کاروانی همه شب رفته بودم و سحر در کنار بیشه‌ای، خفته.» نوع «و» را مشخص کنید.	۰/۲۵
۱۶	در بیت زیر، کدام واژه‌ها «ممال» اند؟ «کشانی بدو گفت با تو سلیح نبینم همی جز فسوس و مزیح»	۰/۵

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۷	کاربرد هر یک از آرایه‌های ادبی «تضمین، مراعات نظیر، اغراق» به ترتیب، در کدام بیت‌ها مشهود است؟ الف) سپهبد عنان ازدها را سپرد ب) زینهار از قرین بد؛ زنهارا! پ) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت به خشم از جهان روشنایی ببرد و قناربتنا عذاب النار هم بر چراغدان شما نیز بگذرد	۰/۷۵
۱۸	آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد ب) زین کاروان سرای بسی کاروان گذشت پ) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی (حسن تعلیل، حس آمیزی) ناچار کاروان شما نیز بگذرد (جناس تام، استعاره) که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد (مجاز، اغراق)	۰/۷۵
۱۹	در عبارات زیر، مفهوم کنایه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) چشم‌ها را باید شست، جور دیگر باید دید. ب) چشم‌هایش دیگر نمی‌خندید، لب‌هایش شل و آویزان شده بود.	۰/۵
۲۰	در تشبیه موجود در بیت زیر، «مشبه‌به» را مشخص کنید. «راست به مانند یکی زلزله داده تنش بر تن ساحل، یله»	۰/۲۵
۲۱	در عبارت زیر، کاربرد کدام آرایه‌های ادبی مشهود است؟ (ذکر دو نمونه کافی است) «دفترچه من یا مصطفی را - که در دو طرف او روی نیمکت نشسته بودیم - برمی داشت و صفحه سفیدی را باز می کرد و ارتجالاً انشایی می ساخت و با صدای گرم و رسا به اصطلاح امروزی‌ها اجرا می کرد و یک نمره بیست با مبلغی آفرین و احسنت تحویل می گرفت و مثل شاخ شمشاد می آمد و سر جای خود می نشست.»	۰/۵
۲۲	هریک از آثار زیر، نوشته یا سروده کیست؟ الف) سه پرسش ب) اتاق آبی پ) گوشواره عرش	۰/۷۵
۲۳	شخصیت «گردآفرید» را در داستان رویارویی با سهراب، مختصراً تحلیل کنید.	۰/۵

ادامه سؤالات در صفحه سوم

سؤالات امتحان هماهنگ درس: فارسی ۱	پایه: دهم دوره دوم متوسطه	رشته: همه رشته‌ها	تعداد صفحات: ۳ صفحه
نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲ / ۰۶ / ۰۱	ساعت آغاز: ۹:۰۰ صبح	مدت امتحان: ۸۵ دقیقه
دانش‌آموزان روزانه داخل و خارج کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	بارم
------	--------	------

۲۴	جاهای خالی را با مصراع مناسب کامل کنید. الف) تا خار غم عشقت آویخته در دامن ب) خدنگی گران بر دل دشمن‌اند	۱
----	---	---

قلمرو فکری (۸ نمره)

۲۵	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. الف) عزمت ضامن دوام جهان شد ب) در «شهناز» شوری به پا کرده بود. پ) تا با خاک اُنس نگیری، راهی به مراتب قُرب نداری. ت) اگر غم و شادیت بود، به آن کس گوی که او تیمار غم و شادی تو دارد. ث) بر آهیخت ره‌ام گرز گران غمی شد ز پیکار دست سران ج) جز از جام توحید هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من چ) گفت: «در این معرکه یکتا منم تاج سر گلبن و صحرا منم» ح) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن تأثیر اختران شما نیز بگذرد	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
----	--	---

۲۶	عبارت «خونت با خون بهایت، حقیقت، در یک تراز ایستاد.» در توصیف چه کسی بیان گردیده است؟	۰/۲۵
----	---	------

۲۷	شاعر در بیت «تعلیم ز ارّه گیر در امر معاش / نیمی سوی خود می کش و نیمی می پاش» بر چه مفهومی تأکید دارد؟	۰/۵
----	--	-----

۲۸	با توجه به مفهوم بیت زیر، چه کسانی دچار بدبختی می شوند؟ «بر در بخت بد فرود آید هر که گیرد عنان مرکبش از»	۰/۵
----	---	-----

۲۹	در عبارت «تا چون بر رقعۀ من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست؛ تا چون به خدمت او حاضر شوم، خجالت نبرم.» مفهوم قسمت مشخص شده، چیست؟	۰/۵
----	---	-----

۳۰	مفهوم کنایی مشترک «پتنگ ترگ شدن» و «سر به زیر سنگ آوردن» در بیت‌های زیر، چیست؟ «مرا مادرم نام مرگ تو کرد زمانه مرا پتنگ ترگ تو کرد» «پیاده ندیدی که جنگ آورد سر سرکشان زیر سنگ آورد؟»	۰/۵
----	---	-----

۳۱	در بیت زیر، مقصود شاعر از «رمه»، «چوپان گرگ طبع»، به ترتیب، چیست؟ «ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد»	۰/۵
----	---	-----

۳۲	مولوی در بیت‌های زیر، چه مفهومی را مدنظر دارد؟ «هر دو نی خوردند از یک آب‌خور این یکی خالی و آن پر از شکر» دست کان لرزان بود از ارتعاش وان که دستی تو بلرزان ز جاش هر دو جنبش آفریده‌ی حق شناس لیک، نتوان کرد این با آن قیاس»	۰/۵
----	---	-----

۳۳	عبارت «الصبر مفتاح الفرج» کدام صفت را توصیه می کند؟	۰/۲۵
----	---	------

۳۴	عبارت «تو را جنوب نامیدم؛ ای که ردای حسین را بر دوش و خورشید کربلا را در بر داری.» به چه موضوعی اشاره دارد؟	۰/۵
----	---	-----

پیروز و سرافراز باشید

ساعت شروع: ۹ صبح	رشته: همه رشته‌ها	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان هماهنگ درس: فارسی ۱
تعداد صفحات: ۲ صفحه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۶/۰۱	پایه دهم دوره دوم متوسطه
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://ace.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه داخل و خارج کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۲
نمره	پاسخ‌ها	ردیف

همکاران گرامی، خدا قوت، لطفاً به پاسخ‌های درست و مشابه، نمره اختصاص دهید.

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۰/۵	پستی یا فرومایگی. (۰/۲۵) ص ۵۲ باور کردن یا پذیرفتن. (۰/۲۵) ص ۱۱۷	۱
۰/۲۵	آگاه. (۰/۲۵) ص ۱۲۳	۲
۰/۲۵	پ) تمایز: امتیاز داشتن (۰/۲۵) ص ۴۱	۳
۰/۷۵	الف) اشباه. (۰/۲۵) ص ۱۱۴ ب) خواست. (۰/۲۵) ص ۱۴ پ) شست. (۰/۲۵) ص ۹۸	۴
۰/۷۵	الف) گزارده‌ای. (۰/۲۵) ص ۳۱ ب) غالب. (۰/۲۵) ص ۱۷ پ) زجر. (۰/۲۵) ص ۱۰۱	۵
۰/۵	ت) غایبی، تزار، فیاض. (۰/۲۵)	۶
۰/۵	دو لشکر نظاره بر این جنگ ما [هستند]. (۰/۲۵) حذف فعل به قرینه معنایی. ۰/۲۵	۷
۰/۵	الف) مفعول. (۰/۲۵) ص ۴۸ ب) مضاف‌آلیه. (۰/۲۵) ص ۴۸	۸
۰/۲۵	روزگار. (۰/۲۵) ص ۵۳	۹
۰/۵	الف) حرف اضافه. (۰/۲۵) ص ۹۷ ب) نشانه مفعولی. (۰/۲۵) ص ۴۳	۱۰
۰/۵	ب) متمم، مفعول، متمم. (۰/۵) ص ۱۴۰	۱۱
۰/۲۵	پ) ریش برمی‌کند و می‌گفت: «ای دروغ کافتاب نعمتم شد زیر میخ». (۰/۲۵) ص ۶۱	۱۲
۰/۵	الف) عادی. (۰/۲۵) ص ۸۳ ب) بلاغی. (۰/۲۵) ص ۴۹	۱۳
۰/۲۵	چون به بصره رسیدیم. (۰/۲۵) ص ۵۹	۱۴
۰/۲۵	ربط (پیوند هم پایه‌ساز). ۰/۲۵ ص ۶۳	۱۵
۰/۵	سلیح، مزیح. (۰/۵) ص ۱۱۰	۱۶

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۰/۷۵	الف) اغراق. (۰/۲۵) ص ۱۰۰ ب) تضمین. (۰/۲۵) ص ۱۲۷ پ) مراعات نظیر. (۰/۲۵) ص ۳۹	۱۷
ادامه پاسخ‌ها در صفحه دوم		

نمره	پاسخها	ردیف
<p>راهنمای تصحیح سؤالات امتحان هماهنگ درس: فارسی ۱</p> <p>پایه دهم دوره دوم متوسطه</p> <p>دانش آموزان روزانه داخل و خارج کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۲</p> <p>مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir</p>		
۰/۷۵	الف) حسن تعلیل. (۰/۲۵) ص ۳۴ ب) استعاره. (۰/۲۵) ص ۴۰ پ) مجاز. (۰/۲۵) ص ۱۵	۱۸
۰/۵	الف) باید نوع نگاه را تغییر داد یا تغییر در نگرش. (۰/۲۵) ص ۱۴۳ ب) بسیار اندوهگین بود. (۰/۲۵) ص ۲۲	۱۹
۰/۲۵	زلزله. (۰/۲۵) ص ۱۰۲	۲۰
۰/۵	حسن آمیزی، کنایه و تشبیه. ذکر دو مورد بسنده است. (۰/۵) ص ۱۲۰	۲۱
۰/۷۵	الف) تولستوی. (۰/۲۵) ص ۱۴۸ ب) سهراب سپهری. (۰/۲۵) ص ۶۵ پ) علی موسوی گرمارودی. (۰/۲۵) ص ۳۳	۲۲
۰/۵	گردآفرید در این داستان، پهلوانی شجاع و باتدبیر (باهوش) است. (۰/۵) ص ۱۰۲	۲۳
۱	الف) کوتاه نظری باشد رفتن به گلستانها. (۰/۵) ب) بداندیش را آتش خرمن اند. (۰/۵) ص ۱۰۹	۲۴
قلمرو فکری (۸ نمره)		
۰/۵	الف) اراده تو پایداری دنیا را ضمانت کرد. (۰/۵) ص ۳۳	۲۵
۰/۵	ب) با خواندن آواز شهناز، هیجان و غوغایی برپا کرده بود. (۰/۵) ص ۱۲۳	
۰/۵	پ) تا فروتنی و عبادت نکنی، به درجه نزدیک شدن به خدا نمی رسی. (۰/۵) ص ۷۸	
۰/۵	ت) اگر اندوهگین یا شادمان هستی، آن را به کسی بگو که در غمخوار تو باشد. (۰/۵) ص ۱۸	
۰/۵	ث) رهام گرز سنگینش را بالا برد؛ دست هردو سردار از جنگیدن خسته شد. (۰/۵) ص ۹۷	
۰/۵	ج) من تنها به یگانگی خدا اعتقاد دارم؛ حتی اگر مرا ظالمانه بکشی. (۰/۵) ص ۸۲	
۰/۵	چ) گفت: «من در این میدان، یگانه ام و سرور بوته گل و دشت هستم». (۰/۵) ص ۱۳	
۰/۵	ح) ای کسانی که اقبال نیک خود افتخار می کنید، دوران خوش بختی شما نیز خواهد گذشت. (۰/۵) ص ۳۹	
۰/۲۵	امام حسین (ع). (۰/۲۵) ص ۳۲	۲۶
۰/۵	بخشنده بودن. (۰/۵) ص ۴۸	۲۷
۰/۵	کسانی که گرفتار طمع شوند یا طمع کاران. (۰/۵) ص ۴۰	۲۸
۰/۵	به شایستگی من پی ببرد. (۰/۵) ص ۵۹	۲۹
۰/۵	تهدید به مرگ. (۰/۵) ص ۹۷	۳۰
۰/۵	مردم. (۰/۲۵) ص ۳۹ حاکم یا عامل ظالم. (۰/۲۵) ص ۳۹	۳۱
۰/۵	پرهیز از مقایسه نادرست. (نباید فریب شباهت های ظاهری را خورد). (۰/۵) ص ۱۱۶	۳۲
۰/۲۵	صبوری یا شکیبایی. (۰/۲۵) ص ۵۴	۳۳
۰/۵	شهادت طلبی مردم لبنان، به پیروی از امام حسین (ع). (۰/۵) ص ۱۳۳	۳۴
۲۰	جمع نمره	پیروز باشید